

CHIẾN LƯỢC PHÁT TRIỂN VÙNG DƯỢC LIỆU TỈNH YÊN BÁI ĐẾN NĂM 2025

Tiềm năng phát triển cây dược liệu của tỉnh Yên Bái là rất lớn với nhiều cánh rừng già, rừng tự nhiên lâu năm có mức độ đa dạng sinh học cao và trữ lượng nhiều cây dược liệu tự nhiên quý hiếm và có giá trị y dược cao như: Giảo cổ lam, Sa Nhân tím, Tam thất... Tuy nhiên do quá trình khai thác quá mức nên nhiều loài dược liệu quý đã bị cạn kiệt và hiện nay một số loại đã nằm trong sách đỏ. Cây dược liệu của tỉnh hiện đang được khai thác và sử dụng từ 2 nguồn chính:

Nguồn dược liệu tự nhiên: Diện tích nguồn dược liệu này hiện chưa có đánh giá cụ thể do các loài dược liệu được mọc tự nhiên chủ yếu trong rừng và được khai thác phục vụ nhu cầu tiêu dùng của thị trường.

Nguồn dược liệu trồng: Hiện nay, việc sử dụng dược liệu trong chăm sóc sức khoẻ (thuốc, thực phẩm chức năng, mỹ phẩm) đã được hỗ trợ từ các nguồn chính sách, các hộ nông dân và doanh nghiệp đầu tư sản xuất. Các loài cây dược liệu có thể mạnh phát triển trên địa bàn tỉnh như: Actiso, Đinh lăng, Sơn Tra, Chè dây, Thanh hao hoa vàng, Ý dĩ, Quế, Sa nhân tím, gừng, nghệ, sả, Khôi tía...

Nhìn chung chủng loại và tiềm năng phát triển cây dược liệu của tỉnh còn nhiều, sản phẩm dược liệu có tính đặc thù cao là thị trường tiêu thụ bị bó hẹp bởi các công ty dược phẩm thu mua nguyên liệu. Chỉ có một số loại dược liệu vốn dễ tiêu thụ trên thị trường tự do như: Giảo cổ lam, Chè dây, Sa Nhân Tím đã có tiếng trên thị trường được các tư thương tìm mua với số lượng không hạn chế nên được người dân quan tâm đầu tư sản xuất.

Giáo sư Chu Quốc Trường và các chuyên gia Đông y thăm quan khảo sát vùng trồng cây thuốc tại xã Mạ Đông- Huyện Văn Yên (Ảnh PV).

Qua rà soát, thống kê và phát triển mới diện tích. Diện tích cây dược liệu trên địa bàn tỉnh Yên Bái đến tháng 9 năm 2019 (trừ cây Quế): 9.289,1 ha, sản lượng dùng cho dược liệu năm 2019 ước đạt 7.945,8 tấn. Trong đó:

Loài dược liệu được khai thác tự nhiên: Diện tích 23 ha, sản lượng ước đạt 46 tấn (loài dược liệu: Giảo cổ lam, Khôi tía...).

Loài dược liệu được gieo trồng: Diện tích 9.266,1 ha, sản lượng dùng cho dược liệu ước đạt 7.899,8 tấn, bao gồm các loài dược liệu chủ yếu sau: Thảo quả, Ý dĩ, Sơn tra, Atiso, Khôi tía, Nghệ, Gừng, Sả, Đinh lăng, Ba kích, Cà gai leo, Đương quy, Giảo cổ lam.

Ước giá trị sản phẩm cây dược liệu năm 2019 đạt khoảng 105,79 tỷ đồng. Phần lớn sản phẩm dược liệu chủ yếu được bán dưới dạng tươi hoặc khô cho các tiểu thương thu gom và bán sản phẩm ra các tỉnh lân cận (Hà Nội, Lào Cai, Thái Nguyên...). Một số các hộ dân tự sơ chế, chế biến sản phẩm cây dược liệu để sử dụng trong hộ gia đình.

Ông Phạm Đình Vinh- Phó chi cục trưởng chi cục Bảo vệ Thực Vật tỉnh Yên Bái chia sẻ tại hội thảo về chiến lược phát triển vùng dược liệu (Anh Minh Huyện)

Thực hiện Kế hoạch số 206/KH-UBND ngày 08/12/2017 của Ủy ban nhân dân tỉnh Yên Bái phát triển cây dược liệu tỉnh Yên Bái đến năm 2020 và định hướng đến năm 2025. Tỉnh Yên Bái đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phối hợp chỉ đạo các địa phương trên địa bàn tỉnh xây dựng kế hoạch bảo tồn và phát triển cây dược liệu.

Các Đề án, dự án, mô hình trồng cây dược liệu đã được nhiều địa phương thực hiện trên địa bàn: Quế, Sơn tra, Hà Thủ Ô, Khôi tía, Cà gai leo... phát huy

được tiềm năng, lợi thế của địa phương.

Các hộ dân tự bảo tồn và phát triển cây dược liệu trong vườn gia đình, một số các loài dược liệu quý hiếm đã được bảo tồn: Trà hoa vàng, lan kim tuyến, thất diệp nhất chi hoa...

Hầu hết hệ thống trạm y tế và một số các trường Tiểu học, THCS, PTTH đều xây dựng vườn cây thuốc nam trong khuôn viên của trạm, trường. Đây là mô hình bảo tồn và phát triển cây dược liệu cần được phát huy và nhân rộng.

Chiến lược phát triển vùng dược liệu tỉnh Yên Bái

Thứ nhất: Tập trung và triển khai thực hiện Chương trình hành động số 144-CTr/TU ngày 15/02/2019 của Tỉnh ủy Yên Bái; Chương trình hành động số 01/Ctr-UBND ngày 15/01/2019 của Ủy ban nhân dân tỉnh; Kế hoạch số 04-KH/ĐU và Kế hoạch hành động số 22/KH-SNN ngày 25/3/2019 về thực hiện kịch bản tăng trưởng năm 2019 của ngành nông nghiệp. Trong đó có chỉ tiêu phát triển cây dược liệu, với diện tích 4.050 ha

Thứ hai: Tiếp tục thực hiện các Dự án phát triển sản xuất liên kết theo chuỗi liên kết giá trị gắn sản xuất với tiêu thụ sản phẩm (cây dược liệu) được phê duyệt tại Quyết định số 1147/QĐ-UBND ngày 29/6/2019 của Ủy ban nhân dân tỉnh Yên Bái.

Thứ ba: Thẩm định, trình cấp có thẩm quyền phê duyệt thực hiện các đề án, dự án, mô hình sản xuất phát triển cây dược liệu trên địa bàn theo quy định hiện hành.

Thứ tư: Giai đoạn 2021 – 2025: Trên cơ sở kết quả triển khai thực hiện việc phát triển cây dược liệu đến năm 2020, tiếp tục mở rộng diện tích và chủng loại dược liệu hàng hóa có ưu thế trên địa bàn tỉnh Yên Bái gồm: Ba kích, Đinh lăng, Địa liền, Giảo cổ lam, Ích mẫu, Kim tiền thảo, Quế, Sả, Sa nhân tím, Ý dĩ, Bạch chỉ, Bạch truật, Địa hoàng, Hoài sơn (*củ mài*), Bình vôi, Hà thủ ô đỏ, Atiso, Cà gai leo, Sơn tra, Thảo quả, Nhân trần, Lá Khôi.

Thứ năm: Hỗ trợ xây dựng thương hiệu, nhãn hiệu cho các loại cây dược liệu, các sản phẩm chế biến từ nguồn dược liệu để góp phần quảng bá và nâng cao giá trị, hiệu quả kinh tế cho người sản xuất, chế biến và tiêu thụ.

Thứ sáu: Tăng cường thực hiện các hình thức liên kết sản xuất và tiêu thụ sản phẩm: Thành lập các tổ hợp tác, Hợp các xã liên kết các hộ dân với doanh nghiệp, công ty thực hiện hợp đồng, bao tiêu sản phẩm. Xây dựng chính sách, tạo điều kiện thuận lợi để thu hút các doanh nghiệp tham gia phát triển cây dược liệu trên địa bàn tỉnh.

**Phạm Đình Vinh - Phó Chi cục trưởng
Chi cục Trồng trọt và BVTV, Sở Nông nghiệp và PTNT Yên Bái.**